

Stará láska nerezaví je posilující dokumentární inscenace o samotné podstatě lidského života

14.5.2022 22:00 Ladislav Vrchovský Divadlo Recenze

Unikátní projekt Stará láska nerezaví, který připravilo Divadlo Petra Bezruče, dospěl ke svému finále v podobě inscenace. Ta má velmi neobvyklou strukturu a formu, hraje se pro pouhých čtyřicet diváků rozdělených do osmi skupinek, které procházejí modelem vesnice vybudovaným v ostravském Domě umění. Vesnice je zaplněná herci vyprávějícími autentické příběhy seniorů posbírané v domově s pečovatelskou službou v Bystřici nad Olší.

Z inscenace Stará láska nerezaví.
(Foto: Jiří Zerzoň)

Divadlo Petra Bezruče se v době vrcholící covidové pandemie v roce 2021 proměnilo v instituci pomáhající seniorům. Herečky a herci navštěvovali klienty sociálního ústavu se snahou zpříjemnit jim chvíle poznamenané lockdownem. Tato všeobecná uzávěra bránila rodinným příslušníkům v návštěvách svých blízkých, rodičů a prarodičů, byla díky aktivitě herců pro mnohé seniory mnohem snesitelnější. Když pak po nějakém čase opadl vzájemný ostych a vznikly doslova přátelské vztahy, jednotliví senioři se rozpovídali o svém životě.

Z inscenace Stará láska nerezaví. (Foto: Jiří Zerzoň)

Nakolik může být taková chvíle vzájemné komunikace obohacující, o tom vypovídá zaujetí, které jednotliví členové hereckého souboru Divadla Petra Bezruče v průběhu dokumentární performance projevují, když návštěvníkům představení zpívají oblíbené písničky obyvatel ústavu nebo čtou ze sešitu příběhy lásek, které autoři vzpomínek považují za své lásky životní. V programu k inscenaci je napsáno, že jde o různé podoby a formy lásky: k Bohu, domovu, rodině, jazyku či práci.

Vlevo herečka Markéta Matulová s prvními diváky. (Foto: Jiří Zerzoň)

Představení je určeno čtyřem desítkám diváků, kteří jsou rozděleni do pěti skupin po osmi. Všichni se postupně seznámí s pěti skutečnými lidskými osudy. Jednotlivé skupiny střídavě vstupují do malých místností, respektive uzavřených prostor, které jsou součástí jedné stavby vytvořené v sále ve druhém podlaží Galerie výtvarného umění v Ostravě. V každé jednotlivé prostora čekají dvojice nebo trojice herců a hereček. Účinkující uvítají hosty, v některých případech nabídnou i malé občerstvení, zazpívají a sehrají krátkou performanci, tematicky propojenou s charakteristickým rysem seniora, vyprávějícího své nejsilnější životní zážitky.

Jeden příběh zavede diváka do doby, kdy se na Těšínsku uměle a de facto i zbytečně přejmenovávala řeka Olza na řeku Olši. Na pozadí národnostního konfliktu se stavěly základy jeho dlouhodobosti tím, že někomu prostě vadil starobylý název řeky znějící příliš polsky na území, které připadlo Československu, potažmo Česku. Nejde však jen o název řeky, jde hlavně o dopad srpnové invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968, která rozdělila dva sourozence od sebe na dvě desetiletí. Nezničila však lásku sestry k bratrovi, který zůstal pracovně ve Švýcarsku, aniž by ilegálně opustil republiku. Nicméně to nebylo důležité a sestra musela nést následky toho, že se bratr nevrátil ihned zpět do vlasti.

Z inscenace Stará láska nerezaví. (Foto: Jiří Zerzoň)

Následující příběh je o dopadech těžby uhlí na konkrétní území někdejší obce jménem Louky nad Olší, obce zaniklé, vymazané těžbou uhlí z povrchu zemského. Příběh lásky k domovu, který z mysli člověka nic nevymaže, i když už po něm není ani památky. Když zazní slova o tom, že někdejší majitelka nemovitosti po mnoha letech, kdy už z domu ani pozemků nic v jejím majetku nezůstalo, dostane informaci, že přece jen malý proužek zemského povrchu je v katastru stále zapsán na ni a že tedy musí zaplatit daň, kterou léta neplatila, je tento fakt doslova zdrcující.

Z inscenace *Stará láska nerezaví*. (Foto: Jiří Zerzoň)

Nechybí však ani vyprávění veselé a úsměvné, vyprávění ženy, která měla a stále má i v pokročilém věku stále ráda muže, hezké, milé a sympatické chlapy a která vzpomíná, jak ji její matka v mládí hlídala před jakoukoliv možnou známostí s chlapci. V dalším příběhu dojde i na ovdovění během covidové pandemie a na vzpomínky na manžela, který byt' těžce nemocen, přece jen odešel příliš rychle. Nechybí ani vzpomínky na těžkou práci v Třineckých železárnách, ani charakteristika regionu obývaného lidmi české a polské národnosti.

Autor konceptu a režisér inscenace, umělecký šéf Divadla Petra Bezruče *Jan Holec*, záměrně pracuje s faktem lidských hlasů pronikajících během čtení herců celým prostorem. Vzniká tím silný pocit sounáležitosti každého z nás s lidmi, kteří žijí kolem nás. Ozvěny jednotlivých příběhů, podané s velkým nasazením, zůstanou v mysli návštěvníka a znějí v ní ještě dlouho po odchodu a při cestě domů.

Z inscenace *Stará láska nerezaví*. (Foto: Jiří Zerzoň)

Každý z pěti příběhů je naplněn bolestí i radostí, ošklivostí i krásou. Jednotlivé osudy jsou veskrze silně dojemné. Vzájemným prolnutím pak vytvářejí příběh lidského života jako takového, života, který vždy přináší více strasti a bolesti než radosti a úlevy, ale paradoxně i malá radost nakonec stejně vymaže ty nejsilnější zármutky. Člověk odchází z Galerie výtvarného umění posílen a lépe připraven na nejrůznější protivenství.

Autorem projektu je Jan Holec, dramaturgyně Anna Smrčková, scénu a výpravu navrhla Pavla Kamanová. Hudbu vytvořil Jakub Krajíček, videonahrávky a fotografie jsou dílem Petra Hruběše. Účinkují Ondřej Brett, Jakub Burýšek, Julie Goetzová, Markéta Haroková, Vojtěch Johaník, Barbora Krupková, Jáchym Kučera, Markéta Matulová, Yvonna Stolařová, Václav Švarc a Dušan Urban. V provozní době Galerie výtvarného umění je scéna zpřístupněna návštěvníkům jako samostatná multimediální výstava, jejíž součástí jsou i autentické videonahrávky vzpomínek seniorů.